

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

มะม่วงเป็นพืชที่ปลูกเพื่อรับประทานผลที่สามารถรับประทานได้ทั้งดิบและสุก มะม่วงสามารถปลูก และผลิดอกออกผลได้ดีในพื้นที่ทุกจังหวัด และทุกภาคของประเทศ แต่จะให้ผลแตกต่างกันไปตามสภาพของท้องถิ่น นอกจากนี้มะม่วงหลายพันธุ์ยังเป็นผลไม้ที่ตลาดต่างประเทศต้องการ เช่น มะม่วงพันธุ์น้ำดอกไม้ พันธุ์โชคอนันต์ เป็นต้น พบว่าที่จังหวัดเชียงใหม่มีการปลูกมะม่วงทั้งสองพันธุ์นี้ถึง 21,360 ไร่ โดยเฉพาะที่อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ มีกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงเพื่อส่งออกที่มีสมาชิกมากถึง 83 ราย โดยปลูกมะม่วงน้ำดอกไม้สีทองเพื่อการส่งออกยังต่างประเทศ มากที่สุดในจังหวัดเชียงใหม่ ในพื้นที่ 1,832 ไร่ คิดเป็นจำนวนผลผลิตเฉลี่ย 1,500 กิโลกรัม/ไร่ หรือเท่ากับ 2,748,000 กิโลกรัมจากพื้นที่ปลูกทั้งหมด เกษตรกรมีผลผลิตสามารถจำหน่ายมะม่วงสดคัดเกรดเพื่อส่งออกจำหน่ายให้แก่พ่อค้าผู้ส่งออกได้ประมาณ ร้อยละ 30 หรือประมาณ 824,400 กิโลกรัมโดยจำหน่ายได้ในราคา กิโลกรัมละ 25-30 บาท (สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่, 2548) และมะม่วงที่เหลืออีกร้อยละ 70 หรือประมาณ 1,923,600 กิโลกรัมจะจำหน่ายได้ กิโลกรัมละ 10-12 บาทเท่านั้น โดยผู้ส่งออกจะนำไปปลูกเปลือกแล้วฝานเป็นมะม่วงแช่แข็งพร้อมรับประทานส่งไปจำหน่ายที่ประเทศญี่ปุ่น

จังหวัดเชียงใหม่ซึ่งถือว่าเป็นศูนย์กลางการปลูกมะม่วง เพื่อการส่งออกในเขตภาคเหนือ จากข้อมูลผู้ปลูกมะม่วงเพื่อการส่งออก พบว่ากลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงส่งออกของอำเภอพร้าว ซึ่งเป็นกลุ่มเกษตรกรกลุ่มเดียวในจังหวัดเชียงใหม่ ที่ยังมีการปลูกมะม่วงเพื่อส่งออก โดยได้ตั้งวัตถุประสงค์ของกลุ่มคือการผลิตมะม่วง เพื่อการส่งออกเป็นอาชีพหลัก ผลผลิตมะม่วงของสมาชิกเกษตรกรรายกลุ่มสามารถจำหน่ายเป็นมะม่วงส่งออกได้ที่ปริมาณน้อยมาก เพียงร้อยละ 30 ส่วนผลผลิตมะม่วงที่เหลืออีกร้อยละ 70 จำหน่ายเป็นของมะม่วงทั่วไปภายในประเทศ ซึ่งราคาต่างกันตั้งแต่ประมาณ 2 เท่าขึ้นไป จึงทำให้เกษตรกรเสียโอกาสการเพิ่มมูลค่าทางผลผลิตของตนเองจำนวนมาก จากสาเหตุคือผลผลิตมะม่วงไม่ได้คุณภาพตามมาตรฐานที่ผู้ซื้อกำหนด เช่นขนาดและผิว โดยปัจจุบันนี้กลุ่มเกษตรกรดังกล่าวกำลังประสบปัญหาในการผลิตมะม่วงเพื่อการส่งออก

ผู้วิจัยในฐานะเป็นบุคลากรทางด้านส่งเสริมการเกษตร จึงสนใจวิจัยและศึกษาถึงวิธีการผลิต การจำหน่ายและแนวทางการพัฒนาคุณภาพการผลิตของกลุ่มผู้ปลูกมะม่วง เพื่อส่งออก

อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำแนวทางส่งเสริมพัฒนาการผลิตและจำหน่ายมะม่วงเพื่อส่งออกให้แก่เกษตรกรที่สนใจและผู้เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการผลิตและการจำหน่ายมะม่วง เพื่อการส่งออก ของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วง อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการผลิตและการจำหน่าย สนับสนุนให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกมะม่วง เพื่อส่งออก ของจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดในเขตภาคเหนือ

นิยามศัพท์

การผลิตมะม่วงเพื่อการส่งออก หมายถึง รูปแบบ วิธีการ ขั้นตอนการปลูกมะม่วงที่ประกอบไปด้วยการใช้เทคนิคทางการเกษตรในการปฏิบัติดูแลรักษา เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพเฉพาะ ตรงตามความต้องการของประเทศสั่งซื้อหรือเพื่อนำไปจำหน่ายยังต่างประเทศ

การจำหน่าย หมายถึง รูปแบบ วิธีการ ขั้นตอนการนำผลผลิตที่ผ่านการเก็บเกี่ยวและบรรจุภัณฑ์แล้วส่งมอบให้แก่ผู้สั่งซื้อหรือผู้บริโภค

การพัฒนาการผลิตและการจำหน่าย หมายถึง การนำเอาวิธีการ รูปแบบหรือการชี้ช่องทางการผลิตและการจำหน่าย ที่ได้รับการปรับปรุงจากผลที่เกิดจากการดำเนินงานในขั้นตอนต่างๆที่ยังเป็นอุปสรรคปัญหา เพื่อมาพัฒนาผลผลิตให้ตรงความต้องการของตลาด ผู้บริโภคและจำหน่ายได้ในราคาที่ดี

กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงส่งออกอำเภอพร้าว หมายถึง เกษตรกรผู้ปลูกมะม่วง ที่สมัครและลงทะเบียนที่เป็นสมาชิกกลุ่มผู้ปลูกมะม่วงส่งออก อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร หมายถึง บุคลากรของกรมส่งเสริมการเกษตรที่ทำหน้าที่เป็นนักส่งเสริมการเกษตรแก่เกษตรกรที่ผลิตพืชในพื้นที่รับผิดชอบ

นักวิชาการเกษตร หมายถึง บุคลากรของกรมวิชาการเกษตรที่ทำหน้าที่ ศึกษาวิจัย สนับสนุนการส่งเสริมการเกษตรในท้องที่แก่นักส่งเสริมการเกษตร เพื่อถ่ายทอดนักส่งเสริมการเกษตรความรู้แก่เกษตรกร โดยมีหน้าที่ตรวจสอบการผลิตมะม่วงและออกไปรับรองเกษตรกรดีที่เหมาะสม

เกษตรดีที่เหมาะสม (Good Agricultural Practice, GAP) หมายถึงแนวในการทำการเกษตรกรรม เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ตรงตามที่มีมาตรฐานกำหนด ผลผลิตสูงคุ้มค่าการลงทุน และขบวนการผลิตจะต้องปลอดภัยต่อเกษตรกรและผู้บริโภค มีการใช้ทรัพยากรที่เกิดประโยชน์สูงสุด เกิดความยั่งยืนทางการเกษตร และไม่ทำให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเกี่ยวกับการผลิตและการจำหน่ายที่เป็นผลกระทบต่อ การส่งออก มะม่วงของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงเพื่อส่งออก อำเภอพริ้ว จังหวัดเชียงใหม่ และการหาแนวทาง พัฒนาการผลิตและการจำหน่าย โดยมุ่งประเด็นศึกษาด้านต่างๆ ดังนี้

1. การผลิตและการจำหน่าย
 - 1.1 การปฏิบัติดูแลรักษามะม่วงของเกษตรกร
 - 1.2 การเก็บเกี่ยวมะม่วงของเกษตรกร
 - 1.3 การรวบรวมผลผลิตและการควบคุมคุณภาพมะม่วงของเกษตรกร
 - 1.4 การจำหน่ายมะม่วงของเกษตรกร
2. แนวทางพัฒนาการผลิตและการจำหน่าย
 - 2.1 การสัมภาษณ์แนวทางการผลิต การจำหน่าย และวิถีตลาดจากตัวแทนกลุ่มเกษตรกร ผู้ปลูกมะม่วงเพื่อส่งออก นักส่งเสริมการเกษตรหรือนักวิชาการเกษตร และผู้ประกอบการหรือตัวแทน จากบริษัทส่งออกมะม่วงเพื่อจำหน่ายต่างประเทศ
 - 2.2 รวบรวม เรียบเรียง วิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปผล

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทราบถึงขั้นตอนการผลิตและการจำหน่ายมะม่วง ของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วง ส่งออก อำเภอพริ้ว จังหวัดเชียงใหม่
2. เกษตรกรได้แนวทางการพัฒนาการผลิตและการจำหน่ายมะม่วง เพื่อการส่งออกของตนเอง
3. ข้อมูลที่ได้จากการวิจัย สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการผลิต และ การจำหน่ายให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงเพื่อการส่งออกต่อไป